Projekt z dnia 2 grudnia 2011 r.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ[1)]

z dnia ..... 2011 r.

w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej

Na podstawie art. 52 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa liczbę godzin i zakres programowy szkoleń dla kandydatów:

1) do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz
2) na dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

§ 2. 1. Zakres programowy szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz dla kandydatów na dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, obejmuje:

1) elementy prawa rodzinnego oraz zagadnienia z zakresu praw dziecka;
2) regulacje prawne w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, w tym:
    a) zagadnienia organizacji opieki nad dzieckiem i możliwości uzyskania wsparcia w wychowaniu dzieci, w szczególności informacje o zadaniach i kompetencjach organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz powiatowego centrum pomocy rodzinie w sprawach dotyczących rodzin zastępczych zawodowych, rodzin zastępczych niezawodowych, rodzinnych domów dziecka i placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego,

[1)] Minister Pracy i Polityki Społecznej kieruje działem administracji rządowej – rodzina, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Pracy i Polityki Społecznej (Dz. U. Nr 248, poz. 1485).

b) zasady finansowania rodzin zastępczych zawodowych, rodzin zastępczych niezawodowych, rodzinnych domów dziecka i placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;

3) wiedzę na temat specyfiki pieczy zastępczej, jej celu i czasowego charakteru;

4) wybrane elementy pedagogiki, psychologii rozwojowej i wychowawczej, z uwzględnieniem:

a) problemów dotyczących rozwoju dziecka wychowywanego poza rodziną naturalną,

b) wpływu sytuacji kryzysowych na dziecko i rodzinę,

c) wiedzy na temat więzi, ich budowania i znaczenia w życiu dziecka,

d) występowania przemocy w rodzinie,

e) efektywnej komunikacji z dzieckiem oraz innymi uczestnikami procesu pieczy zastępczej, z uwzględnieniem rodziców biologicznych dziecka,

f) potrzeb edukacyjnych dzieci i sposobów wspierania dzieci w kompensowaniu opóźnień edukacyjnych i rozwijaniu zainteresowań;

5) podstawy wiedzy o rozwoju fizjologicznym i zdrowiu dziecka, profilaktyce prozdrowotnej, objawach sygnalizujących choroby i postępowaniu w takich przypadkach;

6) wiedzę o wpływie środowiska, w którym dziecko się wychowuje, na jego rozwój i zachowanie;

7) wiedzę i umiejętności rozpoznawania indywidualnych potrzeb dziecka oraz oceny sytuacji dziecka;

8) wiedzę z zakresu organizacji pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;

9) organizowanie wspomagania rozwoju dziecka z problemami emocjonalnymi i zaburzeniami zachowania;

10) podstawową wiedzę o uzależnieniach i ich wpływie na dziecko i rodzinę, a także o rozpoznawaniu objawów występowania u dziecka uzależnień;

11) wiedzę o znaczeniu rodziny biologicznej w życiu dziecka oraz wskazówki do udziału rodziny zastępczej w planie pracy z rodziną biologiczną, prowadzonej przez asystenta rodziny i koordynatora rodzinnej pieczy

zastępczej, ze szczególnym uwzględnieniem kontaktów bezpośrednich i pośrednich z rodziną biologiczną oraz działań ukierunkowanych na reintegrację rodziny biologicznej lub zapewnienie dziecku trwałego środowiska rodzinnego;

12) wiedzę na temat wpływu pieczy zastępczej na środowisko rodziny zastępczej ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci naturalnych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka i kandydatów na dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczą typu rodzinnego;

13) zapoznanie się z doświadczeniami wychowawczymi rodzin, które sprawują pieczę zastępczą, w formie praktyk w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinnym domu dziecka lub placówce opiekuńczo-wychowawczej.

2. Liczba godzin szkolenia, przeznaczona na zakres programowy, o którym mowa w ust. 1, nie może być mniejsza niż 60 godzin dydaktycznych, w tym 10 godzin szkolenia z zakresu określonego w ust. 1 pkt 13.

§ 3. 1. W przypadku kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz kandydatów na dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego zakres programowy szkolenia, poza zakresem określonym w § 2, obejmuje dodatkowo:

1) specyfikę funkcjonowania rodzin zastępczych zawodowych, rodzinnych domów dziecka lub placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;
2) wiedzę o metodach postępowania z dzieckiem przejawiającym zaburzenia zachowania i trudności w funkcjonowaniu społecznym;
3) doskonalenie umiejętności opiekuńczych, umiejętności radzenia sobie z trudnościami wychowawczymi oraz pokonywania trudności związanych z kompensacją opóźnień rozwojowych dziecka;
4) wiedzę o metodach i technikach stosowanych w pokonywaniu przez dziecko niepowodzeń szkolnych;
5) metody przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu.

2. Liczba godzin szkolenia, przeznaczona na dodatkowy zakres programowy, o którym mowa w ust. 1, nie może być mniejsza niż 15 godzin dydaktycznych.

§ 4. 1. W przypadku kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz kandydatów na dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, którzy będą sprawować opiekę i wychowanie nad dziećmi

niepełnosprawnymi, zakres programowy szkolenia, poza zakresem określonym w § 2 i 3, obejmuje dodatkowo:

1) wiedzę z zakresu wczesnej diagnostyki, w tym wczesnego rozpoznawania zaburzeń rozwojowych, interwencji i wspomagania rozwoju dziecka, jako kompleksowej wielospecjalistycznej pomocy dziecku niepełnosprawnemu;
2) wiedzę z zakresu rozwoju dziecka, w tym rozwoju psychoruchowego, emocjonalnego i społecznego oraz metod rewalidacji i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego;
3) informacje o organizacjach i instytucjach wspierających oraz udzielających specjalistycznej pomocy rodzinom wychowującym dzieci z różnego rodzaju dysfunkcjami;
4) wiedzę z zakresu specjalnych potrzeb dzieci niepełnosprawnych.

2. Liczba godzin szkolenia, przeznaczona na dodatkowy zakres programowy, o którym mowa w ust. 1, nie może być mniejsza niż 20 godzin dydaktycznych.

§ 5. 1. W przypadku kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, która będzie sprawować opiekę i wychowanie nad dziećmi umieszczonymi na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach nieletnich zakres programowy szkolenia, poza zakresem określonym w § 2 i 3, obejmuje dodatkowo:

1) wybrane zagadnienia z zakresu metod i zasad oddziaływań resocjalizacyjnych i terapeutycznych, w tym socjoteraputycznych oraz profilaktyczno-wychowawczych;
2) wybrane zagadnienia z zakresu zachowań wykraczających poza normy społeczne i prawne, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu przemian cywilizacyjnych i kulturowych na zachowania dysfunkcyjne dzieci i młodzieży oraz związaną z tym konieczność dostosowania metod interwencji kryzysowej i oddziaływań profilaktycznych;
3) podstawy wiedzy o zasadach odpowiedzialności nieletnich, zasadach i trybie postępowania przed sądem rodzinnym oraz przepisach dotyczących kuratorów sądowych.

2. Liczba godzin szkolenia, przeznaczona na dodatkowy zakres programowy, o którym mowa w ust. 1, nie może być mniejsza niż 20 godzin dydaktycznych.

§ 6. 1. W przypadku kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego zakres programowy szkolenia, poza zakresem

określonym w § 2 i 3, obejmuje dodatkowo zagadnienia dotyczące adaptacji psycho-społecznej do nowej sytuacji, a także sposobu przygotowania dziecka i rodziny zastępczej do krótkiego pobytu dziecka w tej rodzinie.

2. Liczba godzin szkolenia, przeznaczona na dodatkowy zakres programowy, o którym mowa w ust. 1, nie może być mniejsza niż 10 godzin dydaktycznych.

§ 7. Szkolenia, o których mowa w § 2-6, są prowadzone w formie zapewniającej aktywny udział uczestników.

§ 8. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2012 r.

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie w sprawie szkoleń dla osób sprawujących pieczę zastępczą realizuje upoważnienie ustawowe zawarte w art. 52 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887).

Projektowane rozporządzenie określa zakres programowy i liczbę godzin szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz dla kandydatów na dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

Zakres programowy szkoleń, o których mowa w projektowanym rozporządzeniu, wymienia podstawowe treści z zakresu prawa rodzinnego, pedagogiki, psychologii oraz samorządowych struktur systemu rodzinnej pieczy zastępczej, które są niezbędne każdej osobie wychowującej dzieci obce. Powinno to przyczynić się do wzrostu profesjonalizmu wychowawczego w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej, w rodzinnym domu dziecka lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

Niezbędne jest również odbycie przez wszystkie osoby, przygotowujące się do wychowywania dzieci pozbawionych opieki rodziców, obowiązkowego stażu w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinnym domu dziecka lub placówce opiekuńczo-wychowawczej. Uczestniczenie w życiu domu, w którym przebywają już dzieci umieszczone w pieczy zastępczej, stworzy okazję do ich obserwacji oraz lepszego zorientowania się w problemach występujących w związku z wychowaniem dzieci z różnymi traumatycznymi przeżyciami.

Podmioty, które będą opracowywać programy szkoleń dla kandydatów do sprawowania rodzinnej pieczy zastępczej, muszą przeznaczyć na wprowadzenie podstawowych treści merytorycznych co najmniej 60 godzin, w tym 10 godzin dydaktycznych praktyk. W programach szkoleniowych powinny się znaleźć przede wszystkim formy szkolenia aktywizujące uczestników. Przekaz w formie wykładu powinien być ograniczony do minimum, natomiast przeważać powinny takie formy jak warsztaty, dyskusje, zabawy integracyjne, burza mózgów, odgrywanie scenek, itp.

Dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz dla kandydatów na dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej zakres programowy został rozszerzony o minimum 15 godzin dydaktycznych.

Dla kandydatów, którzy zdeklarują chęć przyjęcia dziecka niepełnosprawnego, wymaga się, aby w programach szkoleniowych zostały uwzględnione dodatkowe treści

programowe rozszerzające wiedzę o opiece nad dzieckiem niepełnosprawnym, jego wychowaniu, oraz rewalidacji i rehabilitacji. Liczba godzin tego szkolenia nie może być mniejsza niż 20 godzin.

W szkoleniu dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, która będzie sprawować opiekę i wychowanie nad dziećmi umieszczonymi na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach nieletnich powinna dodatkowo zostać przekazana wiedza z zakresu resocjalizacji. Liczba godzin tego szkolenia nie może być mniejsza niż 20 godzin dydaktycznych.

Natomiast zakres programowy szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego powinien wprowadzać dodatkową wiedzę i umiejętności dostosowania się do nowej, szybko zmieniającej się sytuacji, oraz wykształcenia u kandydatów umiejętności przybierania postaw asertywnych. Ponadto osoby prowadzące pogotowie rodzinne powinny nabyć umiejętności przygotowania dziecka do krótkotrwałego pobytu w tej rodzinie zastępczej. Szkolenie to powinno obejmować co najmniej 10 godzin dydaktycznych.

Proponuje się, aby projektowane rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 stycznia 2012 r., tj. z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Notyfikacja

Projekt rozporządzenia nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów dotyczących notyfikacji norm i aktów prawnych.

Biuletyn Informacji Publicznej

Projekt rozporządzenia został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z § 11a uchwały Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. Nr 13, poz. 221, z późn. zm.).

Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem rozporządzenia w tym trybie.

Zgodność z prawem Unii Europejskiej

Problematyka regulowana przez rozporządzenie nie jest objęta przepisami prawa UE.

Ocena Skutków Regulacji

1. Wskazanie podmiotów, na które oddziałuje akt normatywny

Projektowane rozporządzenie ma wpływ na kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz dla kandydatów na dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, a także na osoby prowadzące szkolenia w tym zakresie i instytucje szkoleniowe.

2. Zakres konsultacji

Projekt rozporządzenia został przesłany do następujących partnerów społecznych:

1) Forum Związków Zawodowych;
2) NSZZ „Solidarność”;
3) NSZZ „Solidarność 80”;
4) Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych;
5) Pracodawców RP;
6) Konfederacji Pracodawców Prywatnych Lewiatan;
7) Związku Rzemiosła Polskiego;
8) Business Centre Club;
9) Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych;
10) Koalicji na Rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej;
11) Mazowieckiej Fundacji Rodzin Zastępczych;
12) Towarzystwa „Nasz Dom”.

Uwagi do projektowanego rozporządzenia zgłosiła Mazowiecka Fundacja Rodzin Zastępczych, Towarzystwo „Nasz Dom” oraz NSZZ „Solidarność”. Wszystkie zgłoszone uwagi zostały poddane dokładnej analizie, w wyniku której ich część została uwzględniona, jednak nie zawsze w postulowany sposób. Należy bowiem podkreślić, że uwagi dotyczące tej samej regulacji, często zawierały znacząco różniące się propozycje rozwiązań. W efekcie wybrano rozwiązania, które w najpełniejszy sposób realizują cel upoważnienia ustawowego.

Dnia 13 października 2011 r. projekt został uzgodniony z Komisją Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Projektowane regulacje nie wpłyną na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy

Projektowane regulacje nie wpłyną na rynek pracy.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Projektowane regulacje nie wpłyną na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Projektowane regulacje nie wpłyną na sytuację i rozwój regionalny.